

שנת קודש פרשת כי תצא

תשפ"ה

שמועה טובה

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

פנינים יקרים

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא י').
הספה"ק בפרשתינו מאריכים רבות בענין מלחמת האדם עם יצרו הרע הנקרא 'מלחמת היצר', ומרמזים זאת בכתוב **"כי תצא למלחמה על אויבך"** שרומז 'מלחמת היצר', - כל אחד מפרש עפ"י דרכו, אבל כל הנחלים הולכים אל הים, והצד השווה שבהם שצריך האדם להילחם עם יצרו ולהתגבר עליו. ובזמננו כהיום הזה - אין פירוש זה אמור בדרך העבודה והמוסר, אלא זהו הפירוש הפשוט והנכון פסוק, כה שח הרה"ק **רבי שמחה בונם מפשיסחא זצ"ל**: - לפנינו בישראל, כאשר נכנסו לארץ וניהלו מלחמות בפועל, היה הפשט בפסוק זה - **"כי תצא למלחמה על אויבך"** - דהיינו על מלחמת כיבוש הארץ, וברמז היינו מפרשים שזה מדובר על מלחמת היצר, ואילו עכשיו - אומר הרבי ר' בונם - בזמן הזה שאין לנו מלחמת מצוה, מוכרחים אנו לומר שפשוטו של מקרא מדובר **"במלחמת היצר"**, כי התורה נצחית לכל זמן! עכ"ד, ודפח"ח.

מלחמת היצר - כשכבר הגיע הצורך לתוככם
 אז נצרך עבודה יתירה להוציאו

הרה"ק **ר' הערש מטאמאשוב זי"ע**, נאמן ביתו של **הרבי מקאצק זי"ע**, וממופלגי החסידים בבית קאצק גור ואלכסנדר, היה זקן מופלג כשהחל רבינו [הרה"ק בעל שפת אמת מגור זי"ע] בהנהגת העדה וכבר קשתה עליו הנסיעה עד גור. אולם הוא ביקש בכל לבו ובשארית

אלקיך בידך, ומשמע שאין צריכים שום פעולות בכדי לנצח, ומיד בצאתם למלחמה ינצחו.

ותירץ **הרבי מקאצק זי"ע**: בפרשת בהעלותך כתיב וכי תבואו מלחמה **"בארצכם"**, היינו שכבר הגיע הצורך לתוככם, אז נצרך עבודה יתירה כדי להוציאו, וצריכים לזעוק בחצוצרות וגו', אבל בפרשת כי תצא כתיב **"כי תצא למלחמה"**, היינו שרודף האדם את השונא טרם בא לתוככי נפשו, אז הוא בניקל יותר, ולפיכך מיד ונתנו ה' אלקיך בידך. למשמע הדברים נענה רבינו ואמר: גם אני תירצתי לעצמי כן, וחשבתי שעל זה כיוון רש"י בפרשת כי תצא שם **"במלחמת הרשות הכתוב מדבר"**, היינו שאיירי כאן כשעוד **"לבו ברשותו"**, ועדיין לא נתן ליצר הרע כניסה לתוככי לבו, או אז ונתנו ה' אלקיך בידך. (ליקוטי אב דף ל"ז)

"כי תצא למלחמה על אויבך" וברש"י הקדוש **"במלחמת הרשות הכתוב מדבר"**. ביאר הרה"ק **הישועות משה מויזניץ זצ"ל** - ידוע מאמר זקני הקדוש בעל **האמרי נועם זצ"ל** על הפסוק (שמות ט, ד) **"והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר"** והקשו המפרשים מהו הלשון **"מכל לבני ישראל דבר"** הוה ליה למימר, כלשון התורה להלן **"ולא מת ממקנה ישראל עד אחד"**, ומסביר זקיה"ק, דהנה, ישנם ד' מדרגות בברואים: דומם, צומח, חי, מדבר. ומעלת האדם גבוה מכל

כוחותיו לחלות את פני רבינו, שהיה צעיר ממנו כבחמישים שנה, וכשניסו מקורביו להניאו מנסיעה קשה זו אמר להם: **"אויב נישט צו פארען צו ארעבין, פאר וואס דארף מען לעבען"** (אם לא לנסוע לרבי, למה לי חיים).

כשהגיע לגור, חרד רבינו לעומתו ושאלו: **"ומדוע לא תנהלו אתם את העדה"**, נענה הרה"ק מטאמאשוב זי"ע בשנינות: **"לשם מה לחסידים רבי כזה אשר מיד יצטרכו לעמוד ליד מיטתו וספרי תהלים בידיהם"**. וכשהגיע פעם נוספת ואחרונה לחג השבועות תר"ל, חדשים ספורים לאחר תחילת ההנהגה, כבר היה חלש מאוד, ונכנס אל חדרו של רבינו וביקש ממקורביו כי יעזרו לו לעלות על כסא בקצה החדר, משם הביט לראות את רבינו בקוראו **"קוויטלעך"**, הביט והביט ולבסוף ירד מן הכסא ואמר: **"זייעהר גוט, זייעהר שיין"**.

אף בשבת הסמוכה לחג השבועות, פרשת בהעלותך, נשאר **הרה"ק מטאמאשוב זי"ע** בגור, וסיפר לימים בנו של רבינו, הרה"ק **רבי נחמיה אלטר זי"ע**, כי שמע מחסידים שבאותה שבת אמר **הרה"ק מטאמאשוב זי"ע** לרבינו, כי שמע בעצמו מפ"ק **הרבי מקאצק זי"ע** שדקדק, מדוע בפרשת בהעלותך כתיב וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות וגו', והיינו שצריכים לעשות פעולות בכדי להינצל מהאויבים, ואילו בפרשת כי תצא כתיב (דברים כא, י) **"כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה'**

הברואים שהוא מדבר. לכאורה יש להבין, מהי מעלת המדבר, והלא עצם הדיבור גרידא, אינה רבועה, כי הרי גם לבעלי חיים ועופות כנף, שפה ודברים, שמבינים כל אחד את זולתו. אלא על

כרחך, עיקר המעלה הוא, ד"מדבר" הוא לשון מנהיג, על דרך אמרם ז"ל "דבר אחד לדור". והיינו כי אדם המקדיש את עצמו בענייני רשות, ובדברים הגשמיים, מתעלה הוא מתאוות הבהמיות,

ועושה אותם בלתי לה' לבדו, הוא זוכה למדריגת מדבר, מלשון מנהיג, כי יש לו כח לפעול בדיבורו, ואשר הוא גוזר אומר מקיימים בשמים, בבחינת "צדיק מושל יראת אלקים - מי מושל

פינת יקרת

כשאדם שב בתשובה ומתקן חטאו, כביכול, אין התאפקות בשמים מלגלות לאדם הארת קדושה

דבר נורא הביא הגה"ק מקוזיגלוב זי"ע, (ארץ צבי פר' ויגש): במד' (פר' ויגש) אוי לנו מיום הדין וכו', מדכתיב 'ולא יכלו אחיו לענות אותו'. ונלענ"ד ללמוד במידה טובה מרובה, מדכתיב 'ולא יכול יוסף להתאפק' תיכף כשנתמרק חטאם, דכן הוא בכל בר ישראל עוונותיהם מבדילים, ותיכף כשאדם שב בתשובה ומתקן חטאו, כביכול, אין התאפקות בשמים מלגלות לאדם הארת קדושה ואלוקות.

• • • • •

יוכחא רבא בין הפרופסור לבעל הסירה...

שח הגאון רבי אליעזר פלעקעלעס זצ"ל (עולמו של אבא עמ' רא) שהיה דומ"ץ בקהילת פראג: אמרו חז"ל כל שיראתו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת, משל למה הדבר דומה: לפרופסור מפורסם שעבר נהר גדול בסירה. בדרך נטפל לבעל הסירה ושאלו: האם אתה מכיר את חכמת המתמטיקה? "אינני יודע מה זה", השיב בעל הסירה, שהיה אדם פשוט. אמר לו הפרופסור: "דע לך שאיבדת רבע מחיך". שוב שאלו הפרופסור "ואת חכמת הפילוסופיה כן למדת?" "לא למדתי זאת מעולם", השיב בעל הסירה. "אז דע לך" - אמר הפרופסור - "שאיבדת עוד רבע מחיך". שוב שאלו הפרופסור: "ואת חכמת האסטרונומיה למדת?" "... בינתיים, נעשתה סערה גדולה על הנהר ואיימה להפוך את הסירה. עכשיו שאל בעל הסירה את הפרופסור הנכבד: "האם למדת פעם לשחות?" ענה הפרופסור "לשחות במים לא למדתי אף פעם!" "אם כן" - אמר לו בעל

הסירה - "איבדת את כל חיך" הנמשל: מי שיש בו יראת שמים, יכול לשחות כנגד כל הזרמים בים החיים, וסערות של התקופות אינן מאיימות עליו, ואין כל חשש, כי חכמתו תלך לאיבוד ותדר לטמיון. וזהו שאמרו חז"ל (מסכת אבות) "וכל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקיימת":

וכתב המכתב מאליהו לבנו טרם הגיעו לגיל מצוות, הובא בספרו (חלק ד' חלק המכתבים תרצ"ד) וז"ל, ומעתה עלינו לשאול את עצמינו אם יראת שמים כה חשובה מי יתן אותה לנו אולי אפשר לקחת אותה באיזה חנות? לא אין מי שיתננה לנו ואפילו הקב"ה בעצמו לא יתננה לנו אלא אנו צריכים בעצמינו לקנותה כולה ולהכניסה בתוך ליבנו כי הרי אמרו חז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים וכו'. והדרך היא כמו שכתב הרבינו יונה בספר הידאה, תמיד הרגל על שפתיך דברי יראת שמים כגון: "הוי עז כנמר", "סוף דבר הכל נשמע" (קהלת יב), "ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" וגו' (דברים י), "מאד מאד הוי שפל רוח", וכיוצא באלה הרגל על לשונך ואז לא תכשל. סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא כי זה כל האדם. ואיתא בברכות (ו): ואמר רבי חלבו אמר רב הונא: כל אדם שיש בו יראת שמים - דבריו נשמעין, שנאמר: סוף דבר הכל נשמע את האלקים ירא וגו'. מאי כי זה כל האדם? אמר רבי אלעזר: אמר הקדוש ברוך הוא: כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. רבי אבא בר כהנא אמר: שקול זה כנגד כל העולם כולו. רבי שמעון בן עזאי אומר, ואמרי לה רבי שמעון בן זומא אומר: כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה.

ומול גדלות השם ית' הרי שאנו כאין ואפס ואין עוד מלבדו כפשוטו ממש ובהרבות ההתבוננות בזה נצא מהמלומדה ולפניו נעבוד ביראה ופחד ונודה לשמו תמיד:

• • • • •

בשם המגיד מקאזניץ בעל מחבר ספר הקדוש עבודת ישראל שמעתי. שפעם התנצל לפניו איש אחד שמבלבל אותו רח"ל מחשבות שאינו טובות. ואמר לו הרב המגיד שיאמר להיצר הרע גיי דו שייגיץ נאר אנט לויפ ויועיל לו (ברכת אברהם להר"א הרשקוביץ ממונקאמש פר' וירא)

ומסיים שם והוא בדבריו הקדושים רמז לסוד גדול כידוע ליודעי חן שראשי תיבות מאלו תיבות יוצא שם אחד המסוגל לזה להרהור גדשנא"ל ועיין בספר משנת חסידים מס"ס שארית יום ראשון פ"א מ"ו, שיכתוב שם זה על קלף וישא אצלו ויועיל.

כשמכריז שעושה הדבר לכבוד השם, מסתלקים המונעים

ואי' מהגה"ק רבי שלמה קלוגר על הפסוק 'אומר אני מעשי למלך' שכשאדם רוצה להעביר דרך היער רכוש גדול, יש עליו פחד גדול שלא ילסטמוהו הלסטים, אך כשהוא נושא מתנה ודורון אל המלך, אזי בדרכו ביער הוא צועק 'אני נושא כאן דורון אל המלך', ואזי יתפחדו כל הלסטים ולא יגעו בו מרוב יראת המלך. וזהו 'אומר אני מעשי למלך' שאנו אומרים לשם יחוד לפני התפילה וקיום מצוה, כי אנו מבינים שאין אנו ראויים לקיים המצוה בשלימותה באופן שלא יעשקונו זדים, לכן אנו מכריזים 'לשם יחוד קוב"ה ושכנתי' שזה לכבוד המלך, ובזה מסתלקים כל המונעים.

לובש גם טלית גדול. י"ל, כי ענין השתי טליתות שלובשין, מקורן משום דכתיב בציצית שני פסוקים, אחד - בפרשת שלח "ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" (במדבר טו, לח), וסתם בגד היינו דרך לבישה, והיינו טלית קטן שיש לו בית ראש ודרך לבישה. ופסוק שני - גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה (דברים כב, יב) והיינו טלית גדול שאינו דרך לבישה, והוא רק בכלל אשר תכסה בה. והנה **בתשב"ץ** כתב הטעם שלובשין הטלית גדול מעת הנישואין, משום דכתיב (שם כב, יג) 'כי יקח איש אשה, וסמך ליה גדילים תעשה לך' עכ"ד. ומעתה אתי שפיר כיון דפסוק זה איירי בטלית גדול כנ"ל, לכן מתחיל להתעטף בטלית גדול רק מעת שנושא אשה, משא"כ טלית

התלהבות לדרכי עבודת הק'. והחידושי הרי"מ ז"ל דיבר אחר ירידת הדורות, אשר הגשימו את היצה"ר שלהם וכו', על כן פחד מלהיות תלמידו. (ועי' בספה"ק **לב שמחה** תשל"ח מה שמוסיף בזה).

"כי יהיה לאיש בן סורר ומורה" וכו' (כא יח). דבר מופלא כתב **במשך חכמה**: בתוספתא דנגעים אמר ר' נתן דאין בן סורר ומורה נעשה בירושלים. ונראה לי הטעם על פי מה דאמרו (פסחים נז, א: ועוד צווחה העזרה) "שאו שערים ראשיכם" ויכנס יוחנן בן נרבאי (תלמידו של פנקאי) וימלא כריסו (מקדשי שמים. אמרו עליו על יוחנן בן נרבאי שהיה אוכל ג' מאות עגלים ושותה ג' מאות גרביי יין ואוכל ארבעים סאה גוזלות קינוח סעודה. אמרו כל ימיו של יוחנן בן נרבאי לא נמצא נותר במקדש (עכ"ל הגמרא). ולפי זה גם בירושלים היה תודה ושלמים ומעשר שני, וחצרות של ירושלים בדוקות משום נותר [ירושלמי ריש פסחים] והיו אוכלים בשר הרבה ויין מעשר שני. לכן אין חטא אם בא הנער אל מידת הזוללות, ופשוט.

רבינו **הבית ישראל** מגור זי"ע להזכיר דברי **המשך חכמה** הנ"ל. והוסיף לבאר, כי אינו נעשה בן סורר ומורה בגלל סיבה הפוכה לגמרי. דהיינו, שבירושלים אינו בא למידת הזוללות, מפני שאוכלין שם בקדושה. כדברי ה'**חידושי הרי"מ**' זצ"ל, שמפרשת מעשר שני אנו לומדים, שאכילה בקדושה מביאה ליראת שמים, שנאמר: "ואכלת שם... למען תלמד ליראה". לכן, בירושלים, אפילו אכל תרטימר בשר ושתה לוג יין, אינו יכול להתגשם כל כך.

"גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה - כי יקח איש אשה וגו' (כב, יב-יג). מובא בשו"ת **ארץ צבי** (ח"ב סי' ג) בטעם שעד הנישואין לובשים טלית קטן, ומאז שנושא אשה

בי צדיק". וזהו המרומז בפסוק "והפלה ה' בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים" כי יש חילוק והבדל, בין מעשים וקנייני הגשמיות של בני ישראל, לבין קנייני הגשמיות של המצריים, באשר בני ישראל מקדשים את ענייני הרשות, ולכן "ולא ימות מכל לבני ישראל דבר" לא נתבטל מהם בחינת "מדבר", ע"כ דבריו הקדושים. ובזה יש לפרש במאמר הפסוק "כי תצא למלחמה על אויבך" **וברש"י** הקדוש "במלחמת הרשות הכתוב מדבר", ופירש זקיה"ק בעל **הצמח צדיק** זצ"ל בדברי רש"י, שעיקר מלחמת היצר, הוא בדברי ה"רשות", כי בעבירה מפורסמת יקשה עליו להכשיל את האדם, ברם, בענייני הרשות, שהם דברים שהאדם מוכרח להגיע אליהם, שם מנסה היצר לתפוס את האדם, ולכן צריכים להילחם עמו בזה. ובשילוב דברי **האמרי נועם** הנ"ל, י"ל בכוונת **רש"י** הק': "במלחמת הרשות" היינו מי שנלחם עם יצרו בענייני הרשות, "הכתוב מדבר" - עליו אפשר לומר שהוא בחינת "מדבר", מנהיג ומושל, והוא העומד במדריגה העליונה מכל שאר הברואים:

"ושבית שביו" (כא י). הביא הרה"ג **ר' דוד אלעווסקי** זצ"ל ("דברים על הפרשה" (ברוקלין תשע"ב) ח"ה, ע' ע"ד), זכיתי לשמוע מפ"ק אדמו"ר **הלב שמחה** זצ"ל בפ' כי תצא תשל"ח בהרי ניו יורק, דברי הספר הזכות **מהחי הרי"מ** ז"ל, שהגם שאי' בשם **הבעש"ט** הק' זצ"ל כי ושבית שביו היינו שילמד האדם מיצרו הרע שמפתהו ובוזה הוא עושה רצון השי"ת, כן אתה תעשה רק רצון ה', מ"מ זה רק אחר ונתנו ה"א בידך, אבל תחילה לא ילמד ממנו, שאינו מלמד טוב, שרוצה לאבד את האדם (ולשון אדמו"ר זצ"ל: "ער איז א קנאפער מלמד"). ואמר בשם **השפתי צדיק** ז"ל, שכ"א מקדושים הנ"ל דיבר לתלמידיו, **הבעש"ט** הק' דיבר עם קדושי עליון שהי' היצה"ר שלהם מעובד ומלובן והמה דבוקים בהשי"ת וכו', ע"כ הם רשאים ללמוד גם מיצה"ר

ושבת שמה

הח"ח זצ"ל (שם עולם ח"א פ"ד) כ' "שמעתי בשם גדול אחד, שאמר, לפי מה שידוע מחז"ל דמי ששומר שבת בעולם הזה אז גם שם אפילו אם נתחייב חס ושלום עונש גהינום עבור עונותיו אינו נענש ביום השבת, דנחשב לאיש ההוא זמן שבת מעת שהתחיל בערב שבת להתעסק בצרכי שבת, ומגינה עליו זכות השבת, ועל כן מאד צריך להשתדל בענין צרכי שבת וייתב לו בזה ובבא. ודומיא דמוצאי שבת, דעד שישלימו ישראל סדריהם אינם נענשים בגהינום אף שכבר הוא לילה, מטעם דנמשכת קדושת שבת עד זמן זה, (וכדאיתא בסימן רצ"ה בטור או"ח והגר"א שם), כן הוא בערב שבת מעת שמתחיל להתעסק בצרכי שבת מתנוצץ עליו קדושת שבת, ע"כ.

קטן שנלמד מקרא דעל כנפי בגדיהם, ושם אינו סמוך לכי יקח איש אשה, לכן שפיר לובש טלית קטן אפי' קודם הנישואין:

"על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים ... (כג, ה). הביא רבי משה יעקב קנר שליט"א, (במאמריו פנחס תש"פ) חידוש מפעים ראיתי פעם בספר **"דרשות מרן על התורה"**, (אור צדיק) דברים מפי **מרן ה'בית יוסף**. הוא שואל על הרחקת עמון ומואב מקהל ד', בתכלית הריחוק: **"על דבר אשר**

לא קדמו אתכם בלחם ובמים". (דברים כ"ג) למה באמת החמירה התורה בזה, עד כדי כך? ובפרט שהיה אז לישראל מן? וכאן בא מחבר השולחן ערוך, סולל דרך ישראל, ומבאר שעיקר ההאשמה נגד התנהגות מואב אז, היתה: **"על דבר" ... כלומר, שלא פנו עמון ומואב אל בני ישראל בדברים טובים, דברי נוחמים ... (הוא הביא מקורות נאמנים לכך. במקום שכתבה תורה "דבר" משמעותו: שנצרך שם דיבור מיוחד. "וזה דבר השמיטה" (דברים ט"ו - צריך שיאמר משמט אני" (שבת**

קמ"ח: ועוד). **"וזה דבר הרוצח" (דברים י"ט, - צריך שיאמר רוצח אני (מכות י"ב: כשרוצים לכבדו)".** הנה עם יצא ממצרים שסבל כל כך, עם נודד במדבר ארבעים שנה, איך לא מתייחסים אליהם בצורה אנושית? איך לא אומרים להם לפחות מלה טובה? לפי דברי ה'בית יוסף' מובן כעת היטב, גם האיסור הנוסף, מדה כנגד מדה: **"לא תדרוש שלומם וטובתם כל ימך לעולם!" (דרשות הב"י פ' כי תצא).** (דברים של טעם - כרמנו תשפ"א)

קול מבשר

טעים, וכן היה בביתו הוא שהניחו על האש חתיכת בשר קשה וכו', ולכן שמח אף עמהם ופסק גם הוא מלבכות.

לאחר שעה התחילו לגשת לקראת התקיעות והעם חזר לבכות בכיה בהתעוררות רבה, האיכר תמה מה זאת, וחיך בדעתו שכפי הנראה אע"פ שכדאי להמתין שהבשר יהיה טעים, אך סוף כל סוף הם כבר רעבים, וחזר אף הוא לבכות עמהם בכי גדול. שהרי יש שיעור וגבול כמה שאפשר להמתין שיהיה התבשיל מצטמק ויפה לו...

אומרים לנו צדיקי הדורות שעדיין לא בא משיח, כי מכינים לנו גאולה שלימה נפלאה ונוראה מאד, במתיקות שאין לשער, גם בעיני ייפלא, מנסים להרגיע אותנו שלא נבכה, כך נותנים לנו ישועה פורתא מזמן לזמן, אך מגיע זמן בסוף הגלות שאין אנו נרגעים בטענות 'מצטמק ויפה לו' שהרי בכל זאת אנו כבר רעבים... **הרה"ק מרוז'ין** לא אמר הנמשל, אך היה מספיק שיאמר את המשל לבד כדי לעורר רחמים על ישראל. ונזכה לתשועת עולמים ברחמים גדולים במהרה בימינו אכ"ר.

מספר (מתוך שיעורי הרב רייזמן שליט"א). פעם אחת נכנס יהודי איכר פשוט לבית המדרש ביום ראש השנה ולא הבין שום דבר שכתוב בסידור, כשהגיע לתפילת שמונה עשרה ראה את הכל בוכים בבכיות שלישי, וחשב בדעתו שבוכים על שהשעה כבר 11 ועדיין לא נתנו להם ארוחת בוקר, שהתפילה נמשכת מדי הרבה, וחשב בדעתו שגם הוא רעב, וא"כ הוא מצטער בצערם והחל לבכות עמהם ביחד [כמסופר על בער אחד שנכנס לשלחנו הטהור של **הרה"ק מבעלזא** זי"ע וראה שנכנס בחצות הלילה והחל לומר שלום עליכם בקול בכיה, והתפלא מה שיש לבכות כשאומרים שלום עליכם, ותירץ לנפשו שמסתמא על כך הוא בוכה על שכבר חצות הלילה ועדיין לא טעם כלום, ולא עוד אלא שגם צריך לומר שלום עליכם לפני קידוש...] לאחר שסיימו שחרית ראה שאין הציבור בוכים, והתפלא מאד על שפסקו מלבכות והלא טרם אכלו הסעודה. ויישב בדעתו שמסתמא הניחו בסיר על האש לבשל חתיכת בשר קשה מאד, וצריך לבשלו הרבה שעות, וכפי הנראה נזכרו הציבור שאדרבה כמה שהם משתהים בבית כנסת, יהיה הבשר יותר

דבר נורא רמז הרה"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע על הפסוק **"לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו"** (כב, יא). על כך שאסור לשתוק ולהחריש, אלא לזעוק ולבקש מבורא העולם, שישלח לנו את שני משיחנו "משיח בן יוסף" ו"משיח בן דוד" שיבואו לגאלנו גאולת עולם, וזה לשונו הקדוש: או יאמר, כי ידוע שיוסף הצדיק נקרא "שור" (כדכתיב "בכור שורו הדר לו" - דברים לג, יז), ובכך נרמז משיח בן יוסף. "וחמור" רומז על משיח בן דוד, כאמור, (זכריה ט, ט) "עני ורוכב על החמור". וזהו "לא תחרוש" פירוש לשון שתיקה, (כמו "ואתם תחרישון" - שמות יד, יד), שצריך שלא ישתוק מלהתפלל ולעשות מעשים טובים. "בשור" רומז למשיח בן יוסף, "ובחמור", רומז למשיח בן דוד, וכאמור, להתפלל שיבואו במהרה השני משיחין, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד, במהרה בימינו אמן. ונזכה לגאולת עולמים במהרה בימינו וברחמים גדולים אכ"ר.

הרה"ק מרוז'ין זי"ע"א היה מספר סיפורים לעורר רחמים רבים על ישראל. וכך היה

עוד שם - **וברש"י** על דבר - על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם. מביא **ב"ש** **ברכה'** (מאדזיץ) לכאורה בפסוק מפורש טעם אחר, על שלא קידמו בלחם ובמים. וי"ל, עפ"י דברי **אבי מורי** (בספרו דברי ישראל) עה"פ (שמות כא, לד) "כסף ישיב לבעליו", כי ידוע שהעניות מעבירה את האדם על דעת קונו (עירובין מא:), ואמנם כשיש לבני ישראל כסף, אזי "כסף ישיב" - בתשובה, "לבעליו" - הוא הקב"ה. וזהו שפירש רש"י (שמות שם) "כסף ישיב לבעליו" - ישיב לרבות אפילו סובין, רומז שאפילו הפחות מישראל כשיש לו כסף ישוב בתשובה לבעליו עכד"ק. וזהו שאמר הכתוב "על דבר אשר לא קידמו אתכם בלחם ובמים" וגו', **ופירש"י** על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם, שזו היתה העצה להחטיאכם, על ידי חסרון לחם ופרנסה. וזהו שנאמר (תהלים כג, ה) "תערוך לפני שולחן נגד צוררי" ר"ל, לתת לנו פרנסה ושולחן מלא כל טוב (ראה ב"ב כה:) וזה יהיה "נגד צוררי" הן בחומר והן ברוח.

ע"י מחיית עמלק וזכים להמליך את הקב"ה

רמז נפלא שקוראים פרשת מחיית עמלק באחרית השנה, אי' באמרים **מהאדמו"ר מגור** שליט"א בפרשתן: הענין שקוראים פרשת מחיית עמלק באחרית השנה, שכמו אדר קודם ניסן שזוכים ל'ידעתם כי אני ה' ביציאת מצרים' עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים' צריך לזה הקדמה של מחיית עמלק, שהרי אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיימחה זרעו של עמלק, והוא מסתיר התגלות ה' יתברך, ולכן קודם ניסן יש אדר פורים וכו', א"כ, מוסיף, שהרי בראש השנה כל ענינו הוא 'שתמליכוני עליכם' והוא קבלת עול מלכות שמים בתכלית, ולפני כן אנו קוראים מצוות מחיית עמלק, שעמלק ימ"ש מנסה להסתיר המלכת הקב"ה, וזה אינו שייך שיצליח חלילה, וזהו ענין מחיית עמלק קודם ראש השנה. ונזכה

להתגלות כבוד שמים ברחמים גדולים במהרה.

"כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה" וגו' (כד, יט). להבין מצות שכחה, הלא מצות צריכות כוונה (ברכות יג), ובזה אין באפשרי בשום אופן להיות בכוונה רק בהיסח הדעת. אפס המצוה הזאת יצאה מן הכלל שיהיה בחינתה בלי כוונה, ולא ללמד על עצמה אלא על הכלל כולו יצאה, להורות שאם אחד מתפלל בכוונות וסודות האר"י ז"ל, אבל מתגאה בזה, אינו כלום, וזה שמתפלל אף בלי שום כוונה, אבל בלב נשבר ואינו יודע בעצמו אם עשה מאומה, הגם שיהיה בלי כוונה, הוא מקובל ומרוצה לפני המקום, ובבחינה זו צריך לעבוד את ה' בכל תרי"ג מצות כי תכלית הידיעה שמכיר בעצמו העדר ידיעתו (בחינת עולם יג, מה), זאת היא עיקר התכלית. (דברי ישראל, פר' ויקרא עה"פ ולא ידע)

עובדות צדיקים

"ותפסו בו אביו ואמו" (כא, יט). פעם נכנס ת"ח צעיר לפני מרן **הגרי"אברמסקי** זצוק"ל ופתח עמו בדברים. במהלך השיחה סיפר לו, כי הוא עוסק עתה בלימוד פרק "בן סורר ומורה" שבמסכת סנהדרין. כששמע זאת בעל ה"חזון יחזקאל", אמר לו: הבה ואספר לך מעשה נורא, שאירע עמי כאשר כיהנתי כרב ברוסיה. וכך סיפר, כי אל הרב היו פונים לא רק בשאלות בדבר הלכה, או כדי לשוחח בדברי תורה, אלא היו באים אליו גם יהודים רבים מהקהילה, פשוטי עם, כדי לבקש ברכה מהרב והיו מבקשים שהרב יעתיר ויתפלל בעבורם, אם זה לרפואתו של חולה אנוש, לאשה עקרה או המקשה ללדת, או להצלחתו של אדם שכשל בעסקיו או שגזירת המלכות עליו וכדומה. יום אחד באה אלי אשה

וביקשה: רבינו, תתפלל נא בעדי - שבני ימות! נודעזעתי לשמוע את בקשתה החריגה והמזעזעת, סיפר רבי יחזקאל. ואז פתחה האם והסבירה את בקשתה התמוהה: בן יחיד לה, ועתה קיבל צו גיוס לצבא הרוסי. ביודעה את המכשולות והנסיונות שיעמדו בפניו, חוששת היא פן יכשל וייצא לתרבות רעה, ולכן מבקשת שהרב יתפלל כדי שימות עכשיו כיהודי כשר וטהור, בטרם תיטמא נפשו בעבירות. בעל ה"חזון יחזקאל" ביקש להרגיע את רוחה, ותוך כדי שהיא משיחה את ליבה, התברר לו, כי האשה באה בימים ומודעת לכך שזהו בנה יחידה ולא יהיו לה עוד ילדים. אך למרות הכל, החשש הנורא פן ייצא הבן לתרבות רעה הביא אותה להחלטה, כי העצה היחידה היא לבקש מהרב שיתפלל שבורא העולם יטול את נפשו של בנה, מחמד נפשה, אף שתישאר ערירית ללא זרע של קיימא - ובלבד שלא יעמוד הוא בנסיונות שעלולים להפילו לבאר שחת. האם הזילה דמעות כמים, כאשר רבי יחזקאל בכה יחד עמה, ובסופו של דבר אמר: במקום להתפלל שימות ח"ו, נתפלל כולנו שיחיה ושיעמוד בנסיונות ויישאר יהודי כשר. ואכן כך הווה. התפילה ממעמקי הלב בקעה רקיעים, ואותו צעיר היה מן היחידים שזכו שגם לאחר שהתגייסו לצבא, והיטלטלו בין ארצות ועמים ובין חיילים נכרים וגסי לב, שמרו על יהדותם ונשארו יהודים נאמנים וכשרים.

סיים **רבי יחזקאל אברמסקי** את סיפורו ואמר: באותה שעה חשתי כאילו עמדה לנגד עיני תמונה חיה ומוחשית של מה שנאמר בתורה על בן סורר ומורה שנהרג על שם סופו - "ותפשו בו אביו ואמו והוציאו אותו אל זקני עירו..." ההורים בעצמם, אשר מי כמוהם חשים אהבת אב ואם לבנם, מתגברים על האהבה הטבעית, ביודעם כי בנם עתיד לצאת לתרבות רעה ולאבד חיי הנצח, ומבקשים לנהוג בו את הדין של "ימות זכאי ואל ימות חייב".

"עד דרוש אחיך אותו והשבות לו" (כב), **ופרש"י** דרשהו שלא יהא רמאי. שח **האמרי אמת מגור** זצ"ל הנה אמרו ז"ל (קידושין ב:) שדרכו של איש לחזור על אשה, מי חוזר על מי - בעל אבידה מחזור על אבדתו, והנה באבידה כתיב **"עד דרוש אחיך אותו"**, **ופרש"י** דרשהו שלא יהא רמאי. ולכך מבררים ובוחנים להחתן שמחזור על אבדתו:

בענין זה מסופר, על הגה"ק **הרבי ר' העשיל מקראקא** זי"ע, (חנוכת התורה - קונטרס אחרון אות ז) דבהיותו עוד צעיר לימים בא שדכן אחד, וגם רב מפורסם לבחון אותו עד היכן מגיע כוחו בלימוד. ויתאספו לבית מלון אחד באם הדרך ולא הביאו אתם שום ספר, וירא השדכן סידור אחד מונח על השולחן ויאמר אפתח הסידור ויגיד החתן חידוש, כי מי שיש לו מוח חריף יכול להגיד חידושים בכל מקום שהוא. וכן עשה ויפתח הסידור וימצא כתוב הברייתא דרבי ישמעאל אומר בשלוש עשרה מדות וכו'. ויפתח החתן את פיו ויאמר הנה קשה כאן שלוש קושיות. (א) קושית **התוספות ישנים** במסכת יומא האריך קראו לרבי ישמעאל בשם ישמעאל הא ישמעאל רשע היה. (ב) מדוע אמר רבי ישמעאל אומר, הוה ליה למימר אמר ר' ישמעאל דהא ליכא כאן פלוגתא. (ג) במה שאמר "בכלל ובפרט" זה ניחא רק אם אמרינן יש מוקדם ומאוחר בתורה, אבל אם נאמר אין מוקדם ומאוחר בתורה, אם כן אין זה "כלל ופרט" דיכול להיות דהפרט הוא קודם להכלל.

ויש לומר דהנה איתא במסכת בבא בתרא (טז:) דישמעאל עשה תשובה דכתיב (בראשית כה, ט) "ויקברו אותו יצחק וישמעאל בניו" מוקדם יצחק ואחר כך ישמעאל, ומדחלק כבוד לאחיו יצחק שמע מינה שעשה תשובה עד כאן. והנה קשה דזה ניחא אם אמרינן דבחד קרא יש מוקדם ומאוחר, אבל אם

נאמר דאין מוקדם ומאוחר אכתי אין ראיה מדכתיב יצחק מוקדם דהא אין מוקדם ומאוחר, אלא על כרחך צריך לומר דבחד ענין לכולי עלמא יש מוקדם ומאוחר (פסחים ו:). והשתא מתורץ כל הקושיות הנ"ל, וכך הוא הסגנון "ר' ישמעאל" כלומר מדהוי שמיה ישמעאל וקשה והא לא מסקינן בשמיה, על כרחך לומר שעשה תשובה כנ"ל, וקשה דילמא אין מוקדם ומאוחר, ועל כרחך צריך לומר דבחד ענין יש מוקדם ומאוחר. אם כן "אומר" רצה לומר מכאן אתה למד שהתורה נדרשת בכלל ופרט:

"לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו" (כב יא). פעם אחת הגיע בנש"ק לסעוד עם **הרה"ק משינאווא** בעש"ק, והיות שהזמן נתאחר מאוד אז הלך וסעד בביתו מוקדם, והגיע לשולחנו של הרה"ק לחזות בעבודתו ולסעוד עמו. ובתוך אחד השיחים אשר נדברו יראי ה' שאל את **הרה"ק משינאווא** שתמוה לו על אותם הנוהגים שלא לחתוך הלחם בעש"ק, רק קורעים אותה בידם הלא נראה כרעבתנותא. השב לו הרה"ק בשנינותו, שמעתי כי במדינת אשכנז היתה סעודה גדולה אשר כל גדולי המדינה נקראו אליה, גם הגה"ק **רבי נתן אדלער** זצ"ל, ואם כי היה צעיר לימים הכינו למענו כסא בשורה הראשונה לפי כבודו, כבואו לשם כבר ישבו כמעט כל הקרואים במקומם ועמדו לפניו, ובהגיעו למקומו ראה כסאו עשוי מצמר ומשי וחשש לשעטנז, וציווה להביא לו כסא עץ, גדול אחד שישב לצדו לא יכול להתאפק, ואמר הלא מיחזי כיוהרא, והשיבו **מרנ"א** ז"ל אינני מבין מדוע העולם חוששין תמיד למיחזי כיוהרא, ועל יוהרא וגיאאות גופא אינם חוששים. סיים **הרה"ק משינאווא** - גם מעלת כבודו על מיחזי כרעבתנותא אתם חוששים, ועל רעבתנותא עצמו אינכם חוששים (כי אחר שכבר אכל בסעודתו, אכל כאן עוד פעם כל הסעודה): (דרך הנשר, עמ' י"ח)

"והכהו לפניו כדי רשעתו" (כה ב). אל **ה"פני מנחם" מגור** זי"ע נכנס פעם מחנך לדבר על כמה עניינים בין הדברים סיפר לפניו, אודות ילד אשר חבריו מציקים לו ומכים אותו, וכמה שהוא מנסה לדבר על לב חבריו שיפסיקו להציקו ולצערו, אין זה עוזר. נענה הרבי ואמר לאותו מחנך: שצריכים לומר למלמדים שעליהם להחדיר בלב, כי כמו דאיתא **"בעל הטורים"** (שמות ל, יב), שהנותן כי הכסף שב אליו, ורמז זאת בתיבת "ונתנו" הנקראת ישר והפוך, כי כמו שנותן האדם צדקה כן מקבל בחזרה. כך, כאשר מכים אי מי עליהם לדעת כי זה ישוב עליהם, כי גם תיבת "והכהו" נקרא ישר והפוך, לרמז אשר המכה לחברו הן בידים והן בדיבור - מכה לעצמו:

"והכהו לפניו כדי רשעתו במספר, ארבעים יכנו" וגו' (כה ב-ג). מביא **בפרדס יוסף** - (פר' משפטים) איתא במשנה (מכות כב.) כמה מלקין אותו, ארבעים חסר אחת שנאמר במספר ארבעים, רבי יהודה אומר ארבעים שלימות הוא לוקה. מסופר כשבחנו את הרה"ק **החידושי הרי"ם** זצ"ל בילדותו שאלוהו היכי תמצא שלשניהם בין לת"ק ובין לרבי יהודה ילקה בשוה. והשיב בחריפותו, בשליח ב"ד כשעבר על ל"ט לא תעשה, וב"ד שלחו אותו להכות לאחד מלקות והכה ארבעים מלקות, א"כ לת"ק שמלקין ל"ט מלקות, והוא הכה בחינם מלקות אחד, ועבר על לא תוסיף, מגיע לו מ' פעמים ל"ט מלקות, ולר' יהודה שמלקין מ' מלקות, לא עבר על לא תוסיף, ומגיע לו ל"ט פעמים מ', א"כ לפי דבריהם שניהם מלקים בשוה, ודו"ק:

"ונקלה אחיך לעיניך" וגו' (כה ג). בערב שבת קודש קרא פעם הרה"ק **רבי שלמה מרדאמסק** בעל **"תפארת שלמה"** למשמשו רבי טוביה, ואמר לו: דע,

לבד מזאת אף לא חסך במאמצים וכמובן דרש ברופאים גדולים, אך גם הם לבסוף נואשו ואמרו לאב השבור כי אין ביכלתם לתת לו מזור לרפואתו. בצר לו פנה אל רבי ישראל אברהם ותנה בפניו את צרתו. יעץ לו רבי ישראל אברהם לשחר את פני דודו הרבי ר' אלימלך כי צדיק וקדוש הוא ופועל ישועות בקרב הארץ, וכל היוצא מפיו לא ישוב ריקם.

העשיר לא המתין רגע אחד, ולא שת לבו אל המרחק הרב שהפריד מעירו לליז'ענסק, ותכף יצא אל הדרך הארכה יחד עם בנו ומלווהו. לאחר ימים מספר הגיעו למדינת גאליציא וסרו לפנדק בכפר סמוך לליז'ענסק כדי להשיב נפשם מטרדות וטלטולי הדרך.

בשהותם שם נכנס איזה עני לפנדק, ומראה פניו אומר כבוד והוד. פנה הבן החולה לאביו ואמר, "ראה אבי את אצילות פניו, תן לו מטבע נאה כרצונו". האב לא האמין למשמע אזניו, הלא זה זמן רב שלא יצא דבור נכון מפי בנו, ועתה מדבר אליו דברים של טעם כאחד האדם.

ברב התרגשותו הוציא מכיסו מטבע של כסף ושלשלה ליד העני. פנה העני ושאלו על סבת נסיעתו ואיה מחוז חפצו. השיבו העשיר כי פניו מועדות לליז'ענסק לצדיק הנודע רבי אלימלך בעבור יפקד בנו בדבר ישועה ורחמים ותחזר נפשו אל מצבה הראשון. תמה העני ואמר, "הן רואה הנך שבריא הוא ומדבר כאחד האדם, ומה לך לנסע עוד אל הרבי?". השיבו העשיר, "וכי סבור הנך שהפעם הזאת תוכיח על בריאות בני, הלא זמן רב חולה הוא כבר, ומי ערב לי שלא ישוב למצבו לאחר זמן?"

אך העני עמד על דעתו ואמר כי אין לו להטריח את הרבי על לא דבר, ואכן לאחר שנתחור לעין כל שבנו הבריא ממחלתו, נענה העשיר ואמר, "לו יהי כדברך, אך מכל מקום כיון שסמוך הנני לעיר ליז'ענסק חפצי לחזות בפני

כששמע הצדיק את דבריו, הרים קולו ואמר: הראיתם שוטה שכמותו? הלוא משנה מפורשת היא (מכות פ"ג מט"ו) "כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי כריתתם, שנאמר: 'ונקלה אחיך לעיניך' כיון שלקה הרי הוא כאחיק". יבוא נא תיכף אלי, ואל ידאג כלל. האב רץ מהר אל בנו בבשורה זו והחיה את רוחו, ומיד בא לפני הצדיק בפיתקא. **התפאר"ש** ברכו בברכה והצלחה, ועוד הם מדברים וטלגרמה (מברק) הגיעה לו כי זכה בגורל הפולני בוורשא בסך ארבעים אלף רובלים. אמר הצדיק: ארבעים אלף תחת ארבעים מלקות: (סיפורי חסידים)

סיפור לשבת

חשיבות עבודתו של הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע

ספר הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע, שפעם אחת הסב הרה"ק רבי ישראל אברהם זי"ע מטשארני-אוסטראה בנו של הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע, בצוותא חדא עם החבריא קדישא ועלה להם לשוחח אודות דודו של רבי ישראל אברהם - הלא הוא הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע ועל גדל עבודתו, וחשיבותה במרומים. פתח רבי ישראל אברהם וספר:

נוהג היה דודי להסתגר בחדרו מראש חדש אלול ועד לאחר יום הכפורים, ומחמת עבודתו הנשגבה לא הואיל לקבל אנשים לחדרו לבד מאם היה זה משום פקוח נפש, וכל זאת מפני היותו נעלה מהעולם הזה במדרגה גבוהה ממה שהיה נמצא בכל ימות השנה.

שם בטשארני-אוסטראה התגורר עשיר גדול ורב נכסים אשר בנו הילד לקה בנפשו וככל שעבר הזמן החמיר מצבו. הפסדים רבים גרם לאביו במעשיו ואף בשתו גברה עליו, עד שהכרח לתת לו אדם שילווה בכל שעות היום.

שאם לא אוכל מחר לגרש את החסידים בדברים, אצטרך להכותם במקל, ולכן לך תיכף והביא לי את המטה. הלך המשמש והביא לו את מטהו, והצדיק לקחו בידו ואמר: יתכן שעל פי דין המטה הוא מוקצה בשבת, לכן אני מזמין ומכין אותו מעכשיו להשתמש בו למחר, שלא יהיה מוקצה. ולהשמש אמר: קחנו והחביאו, ולמחר כשאומר לך לתנו לי, תיכף תביאנו, והיזהר שלא תגלה זאת לחסידים. למחר, בסעודת שחרית של שבת, כשכל החסידים היו מסובים לשולחן, אמר להמשמש: לך והבא לי מיד את המטה. המשמש עשה כן, והצדיק לקח את המטה והרימו להכות בו את המסובים. החסידים נבהלו ונחפזו וברחו כולם מן השולחן החוצה, והצדיק רודף אחריהם, אבל לא השיגם, כי היה נוהג תמיד לבלי הרים את רגליו בפסיעותיו, רק היה גוררן על הארץ מחמת עינוי וסיגוף על גלות השכינה, וממילא היה הילוכו לאט לאט. בין החסידים היה איש אחד שלא ברח החוצה, אלא התחבא אחורי דלת בית המדרש, סמוך לכותל, והחזיק את הדלת בכח, שתסתיר אותו. כשחזר הצדיק לבית המדרש הרגיש מיד כי יש כאן אדם, ועמד ואמר מי כאן, מי כאן? האיש נבהל והדלת נפתחה. אמר הצדיק: הנה מצאתיך! הא לך חלקך כדת. ונתן לו כמה מכות במקלו, וחזר לשולחן, והכריז שכל המסובים יבואו מיד באו כולם בפחד ואימה וישבו אצל השולחן. האיש שספג את החבטות הלך לאכסניה שלו, הלך ובכה וראשו חפוי באמרו: עתה נודע לי כי בשלי היה כל הסער הזה, והראיה כי מכל ה"עולם" לא תפס הצדיק אלא אותי, ומסתמא אני חוטא גדול, ולמה לי חיים. ולא הלך לבית המדרש, כי נתבייש מאוד. ונפל למשכב מרוב צער. ראה אביו של המוכה, שצרתו צרה, הלך אל הצדיק והגיש לו פיתקא, והזכיר את בנו, וסיפר לו כי הוא חולה מאוד מרוב עגמת נפש וכמעט שלא נותרה בו נשמה.

גאלדענערענדעלעך?!"[לאליהו הנביא נותנים רק דינר זהב אחד, ולאלימלך (כונתו היתה על עצמו) נותנים שנים עשר דינרים], אז הבין האיש שאותו עני היה אליהו הנביא זכור לטוב.

סים רבי ישראל אברהם ואמר לבני החבורה, "הביטו וראו כמה גדולה היתה עבודת הרבי ר' אלימלך בחדש אלול, עד כדי כך ששלחו מן השמים את אליהו הנביא להדריך את העשיר בעבור שלא יטריד את הרבי מעבודתו הקדושה ולו לרגע אחד". (זכרנו לחיים באבוב דף תסז)

לו על בנו שלקה בנפשו והמרחק הרב שנסעו לצורך כך, ואף העניק לו סכום הגון. נענה הגבאי לבקשתו ונכנס אל הרבי לספר לו על אודות העשיר שבא להקביל פניו, נענה הרבי לבקשה ואמר למשמשו להכניסם אליו.

נכנס העשיר עם בנו אל הרבי ובחרדת קדש הגיש את פתקתו לאחר שצרף לה פדיון בסך י"ב זהובים, תוך שהוא עומד ומחריש כפי שהזהר. עין הרבי בקויטל ואמר בתמיהה, "פאר אליהו הנביא גיבט מען נאר איין זילבערנע טאלער, און פאר מיילכ'ן געט מען צוועלעף

הרבי אף שלא אזכיר כלום אודות בני". הסכים העני לדבריו, אך הוסיף שאכן יעמד בדבריו ולא יזכיר דבר אודות בנו, כי עתה בחדש אלול דרכו בקדש שלא להכניס אליו ענינים פרטיים, ומשמשו מזהרים על כך, ואף יתכן שלא יכניסוהו אליו כלל, על כן יזהר שלא יצטוו ח"ו ולא יפציר בדברים.

נסעו האב ובנו לדרכם עד שבאו לבית הרבי. כשבקשו להכנס אל הקדש פנימה השיבם המשמש שהצדיק סגור בחדרו, אין יוצא ואין בא במשך החדש כלו. הפציר העשיר מאד וספר

יומא דהילולא

ואנשיו... אותו ערל הלך מהם ונחבא באחד מנקיקי הסלעים, הרחק מן האוהל, וכה חשב להינצל מן השודדים. ומה נדהם הערבי בליל שבת קודש, בראותו, כי באו השודדים לאוהלו של רבי יוסף חיים ואמרו להתנפל עליו ולבוזזו, אך כשראו אותו יושב והוגה בספר קדוש, ופניו מאירים כפני מלאך, ויפג בקרבם וישבו על עקבותיהם. מיד הגיח הערבי מן המחבוא במרוצה, וכרע למרגלותיו של הצדיק וביקש ממנו סליחה ומחילה, אחרי שנכח לדעת כי איש קדוש הוא... והשלמה לסיפור זה שמעתי באומרים לי, כי אותו השודד אכן הכיר מלפנים את הגה"ק, שפעם אחת היה לו דין ודברים עם יהודי אחד בעל חובו, ותבעו לערכאות ויצא היהודי זכאי כיון שכפר בכל. בראות זה תבעו שוב אצל הגה"ק והוכרח היהודי להודות כי

אצילי היהודים שבעיר, שנתלוו אליו ירושלימה. בכל הדרך היה יושב וגורס משנתו בעל פה, אינו עוצם עין, ושפתיו מרחשות בלא הפוגה. באישון ליל, על אם הדרך, ערך "תיקון חצות" ולמד את ה"אידרא" מספר הזוהר עד אור הבוקר. רכובים על גמלים עשו נוסעי השיירה דרכם במרחבי המדבר, כשערבי שכיר ("גלאט") משמש להם מורה דרך, והימים ימי תחילת הקיץ, המבשרים את ניצני השרב המדברי השחון.

וסיפר רבי יהודא פתיא: רבי יוסף חיים התנה עם הערבי, עובר לנסיעה, שישבות ביום השבת ולא ימשיך דרכו. אך בפרוס השבת חזר בו הערבי מהבטחתו וניסה להפחיד את הנוסעים, כי סכנה להעכב במקום, מחשש שודדי המדבר השורצים בסביבה. אולם רבי יוסף חיים לא שעה לאימויו, ירד מעל הגמל ונטה אוהל, לשבות בו הוא

י"ג אלול - יומא דהילולא קדישא של בעל ה"בן איש חי" הרה"ק רבי יוסף חיים זיע"א בן הרה"ק רבי אליהו זיע"א

הגה"ק רבי יוסף חיים זצוק"ל נולד בכ"ז מנ"א תקצ"ד לאביו הגה"ק רבי אליהו בנו של האי סב"ק החכם רבי משה חיים, זצוק"ל. לפני לידתו שלח הגה"ק המקובל רבי יעקב אבוחצירה זי"ע שליח לאביו שהבן הנולד לו יהי אור עולם. משחרית ימיו הוכר כיניק וחכים, חריף ובעל זכרון נפלא, והצטיין בשקידה נפלאה אשר היתה לשם דבר.

• • • • •

בשנת תרכ"ט נשאו לבו לחונן עפרה של ציון. הוא יצא לדרכו ביום שלישי כ"ה בניסן בלוויית טובי ועשירי בגדד. כשהגיע לדמשק, הצטרפו לשיירתו

העיניים ועוצם עיניו ואומר את המחיר שויתי ה' לנגדי תמיד, הערלים לא הבינו, קראו לו שויתיניק.

וכ"כ בתולדות ששמע מרבי נחמן קוסובר שהיה מוכיח אנשים מדוע מקיימים שויתי רק בעת התפילה ולא בעת משא ומתן, וכי תימא איך שייך לחשוב שויתי בתוך כדי סחורה, הלא קל וחומר הוא, אם בהיותך בתפילה בבית המדרש באים לפניך הרהורי משא ומתן, על אחת כמה וכמה שיכולים בשווקים ורחובות לחשוב משויתי. וכתב התולדות שזהו הפירוש 'וירא אליו ה' באלוני ממרא' שיכולים להתדבק בה' גם במשא ומתן, באילוני ממרא, והוא - היצר הרע הרי - יושב פתח אהל הבית מדרש באמצע התפילה, [בערכינו ולא בערך אאע"ה ח"ו] ומבלבל במחשבות של סחורה, בוודאי שיכולים באמצע הסחורה לחשוב שויתי ה' לנגדי תמיד.

הרה"ק מסטרטין בדגל מחנה יהודה כותב שהאהבת שלום מקוסוב [בנו של רבי קאפל חסיד] ביאר שאביו היה מניח ידיו על העינים כשהיה אומר מחיר הבד יחד עם שויתי, כמ"ש בגמ' שרבינו הקדוש כשקיבל עול מלכות שמים, היה מעביר ידיו על העיניים, כדי להיות בבחינת 'סומא חשוב כמת' לשעה, כמו שטובלים במקוה ונכנסים למקום שאי אפשר לחיות שם, והוא בחינת מסירות נפש, כמו כן בקריאת שמע שצריך לחשוב מחשבה של מסירות נפש, לכן עוצמים העיניים שיהיה בבחי' סומא חשוב כמת, וזהו שלימות קבלת עול מלכות שמים שהוא מסכים להיות סומא חשוב כמת, וזהו כמסירות נפש. (מתוך שיעור של הרב רייזמן טו אלול תשע"ו)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל
אמן!

כי לפניו טבל רבינו יוסף מבגדאד בעל ה"בן איש חי" צוק"ל, והיה לפלא:
זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

ט"ו אלול - יומא דהילולא קדישא של הרה"ק רבי יעקב קאפל חסיד זיע"א בן הרה"ק רבי נחמיה פייזל זיע"א

תלמיד הבעש"ט זי"ע, וזכה להיות בעל תפילה אצלו, אביו של האהבת שלום ואבי שושלת קוסוב וויזניץ.

הבעש"ט גילה אותנו, כששבת בעיר קאלאמייא, והרגיש שיש יהודי קדוש באותה העיר, והסתובב לחפש את האור, עד שהגיע לבית קטן בסוף העיר ושם היה גר רבי קאפל, רבי קאפל היה מכין עצמו לסעודת שבת והיה רוקד ומזמר ולא ניגש לאכול, כשסיים הצדיק נסתר עבודת הריקודים נתן לו הבעש"ט שלום ושאל אותו מדוע אינו אוכל ועוסק בריקודים לפני הסעודה? ותירץ לו רבי יעקב קאפל ע"פ מש"כ בזמירות שבת בפיוט יום שבת קודש 'הבשר יין ודגים ואל יחסר בתענוגים ואם שלש אלה לפניו צגים זה יהיה שכרו אשר חפץ ביקרו'.

ולכאו' הרי כשאוכלים הבשר, שוב אין הדגים על השלחן, וכן כששותים הבשר והדגים אין היין על השלחן, ואיך כתוב שכל אלה השלשה 'לפניו צגים', לכן הוא נוהג להנות תחילה מהרוחניות של המאכלים ומציג הכל על השלחן והוא רוקד. אם בתפילה נכנסים הרהורי משא ומתן, כ"ש שיכולים לחשוב 'שויתי' בשוק רבי קאפל היה סוחר בדים, וכינו אותו 'שויתיניק', כשהיו שואלים אותו מחיר של איזה בד, היה מניח ידיו על

מפני חסרון כיס כפר. הגה"ק בראותו את קושי מצבו וחילול ה' שנגרם, הזיל הכסף מכיסו ונתנו ליהודי להחזיר לאותו גוי. ומהיום ההוא נקבע בלב הגוי הנזכר יראת הכבוד של אדמו"ר ז"ל, והוא בעצמו ראש השודדים שנרתע לאחוריו תיכף כשמצא עצמו מול הדרת כבודו של הרב ז"ל.

• • • • •

רבי יוסף חיים זי"ע הגיע לל"ג בעומר למירון להשתתף בהילולא דרשב"י שם התקבל בהתלהבות יותר מגדר הרגיל, שם במירון השמיע לראשונה את שירו שחיבר לכבוד התנא האלוקי רשב"י והוא השיר המפורסם ומושר בפי כל "ואמרתם כל לחי" בארץ ישראל שהה רבי יוסף חיים עד שלהי אלול. לאחר שביקר ב"ארבע ארצות" והשתטח על קברות הצדיקים, התנאים והאמוראים, וכמו כן על קברו של בניהו בן יהוידע, שר צבאו של שלמה המלך שה' גם ראש הסנהדרין, ובאותה שעה ניתוספו לו רזי דרזין תלי תלים", הוא חש והבין כי שורש נשמתו הוא מנשמתו של צדיק זה ובו במקום החליט לקרוא את ספריו שהיו יותר משלושים ספרים על שמותיו של "בניהו בן יהוידע" והם "בניהו" "בן יהוידע" "בן איש חי" "בן איש חיל" "רב פעלים" "מקבצאל" "תורה לשמה" ועוד ועוד.

שב לעירו בגדד. בהיותו בירושלים המתיק סוד עם גדולי המקובלים ובמיוחד עם החכם הישיש רבי ידידיה אבואלעפיה, תלמיד נכדו של רבי שלום שרעבי.

באחד הימים, עת עלה הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד מטבילה במקוה, נסתפג והתלבש, פנה לאנשים ושאל: מי טבל לפני במקוה זו? תחושה מיוחדת חשתי בטבילה זו! לאחר חקירה ודרישה נתגלה

ח"י אלול (ה'שס"ט) - יומא דהילולא
קדישא של "המהר"ל מפראג" הגה"ק
רבינו יהודה ליואי זיע"א בן הגה"ק רבי
בצלאל זיע"א

דבריו ברוח הקודש

במאמרי רבינו הבני יששכר על ימי
החנוכה (כסלו טבת מ"ב ס' כא)
כשהעמיד את היסוד שבימים אלו
נתגלה האור הגנוז, הביא על זה שלשה
עדים נאמנים וסיפר בשבחם, וביניהם
שיבח גם כן את המהר"ל, וז"ל: "הנה
העדתי לך שלשה עדים נאמנים אשר
הארת אור חנוכה הוא מבחינת אור
הגנוז, הלא המה הרב עיר וקדיש בעל
הרוקח ז"ל אשר דבריו מקובלים מאליהו
ז"ל, וכן מדברי הרב הגאון מהר"ל מפראג
ידוע דבריו נאמרו ברוח הקודש והיה
משתמש בספר יצירה, והרב הקדוש
אשר היה סמוך לדורותינו מפורסם
ברוח קדשו הרב מה"ר פנחס זצוק"ל
מקארעץ".

• • • • •

בספר הוספות מהרצ"א (אות פו) הורה
רבינו דרכי לימוד פרד"ס התורה בארוכה,
בלימוד תנ"ך ומדרשי חז"ל וכו', וכתב
שם שהדרך להבין אגדות חז"ל ומדרשם
על פי פשוטם ילמד בספרי המהר"ל:
"ואם תרצה לרוות צמאונך בדברי
דרשות חז"ל להבינם על כל פנים במעט
קט על פי פשוטם, תדבק נפשך בספרי
קדוש עליון בעל הגור אריה, ובפרט
בספר באר הגולה, ואז ינעמו לחיך
דברי רבותינו הקדושים, ותבין קדושתם
ותגיל ותשמח".

וראה עוד בס' אגרא דכלה (יתרו)
כשרבינו הביא דבריו הקדושים הקדים
לספר בשבחם: "ולבאר כל זה על פי
פשוטו, נקדים אמרי קדש לקוחים

מפה קדוש דברי הקדוש בעל גור אריה
בחקירותיו האמיתיים מספר תפארתו".

וכן הוא בפרשת לך לך (בביאורי
המדרש): "רב אמר לא ניתנו המצוות אלא
לצרף בהן את הבריות, מפרש אמרת י"י
צרופה, והנה הגם שהרב הגדול הרמב"ם
ז"ל דיבר בזה המדרש, אם רצונך לרוות
צמאונך לך נא ראה מ"ש הרב הקדוש
בעל גור אריה בספר תפארת ישראל
ותבין דברי חכמים וחידותם":

• • • • •

"ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני
צמידים על-ידיה עשרה זהב משקלם"
(בראשית כד כב). וברש"י, בקע רומז
לשקלי ישראל, ושני צמידים רמז
לשני לוחות מצומדות, עשרה זהב רמז
לעשרת הדברות.

החידושי הרי"ם מגור זצ"ל היה אומר
בשם המהר"ל מפראג זצ"ל על דברי
רש"י אלו, מדוע רמז אליעזר דוקא
על דברים אלו, וביאר, משום שלאחר
שראה אליעזר הגמילות חסדים מרבקה
שהיא עמוד החסד, היה מחבר לה הב'
עמודים אחרים דהיינו תורה ועבודה,
שהלוחות ועשרת הדברות הוא תורה,
ושקלים הוא קרבנות. והיה משבח את
הדברים הנ"ל, והיה אומר שבספרים
של המהר"ל זצ"ל נמצא דברים יקרים
מפוזרים במטמוניות, והיה אומר
שהרה"ק מפשיסחא זי"ע פקד את קברו
של המהר"ל ז"ל, ואמר לו שידע שהוא
מפרסם את דבריו.

• • • • •

הגאון האדיר הרב יצחק הוטנר זצ"ל
בעמח"ס 'פחד יצחק', שימש כראש
ישיבת 'רבינו חיים ברלין' בברוקלין,
וחבר מועצת גדולי התורה של
ארה"ב. התיידד עם כ"ק מרן אדמו"ר
מליובאוויטש עוד בברלין, והיה בקשר

רצוף הנרקם לאורך כל שנות נשיאותו,
כולל מכתבים רבים בכל חלקי התורה,
וזכה ללמוד ב'חברותא' עם מרן אדמו"ר
מליובאוויטש שיעור קבוע בחסידות
לפני קבל הנשיאות. ביום ראשון ה'
אלול שנת תש"ל טס הגר"י הוטנר עם
רעייתו הרבנית, בתו וחתנו, לביקור
בארץ הקודש עם מטוס אייר פראנס,
ובחזרתם לניו יורק נחטף המטוס על
ידי מחבלים מארגון 'ספטמבר השחור'.
המטוס הונחת בעל כורחו בירדן וסכנת
מוות ריחפה מעל הרב הוטנר ומשפחתו
בתוך שאר השבויים היהודיים. הגיעו
הדברים שכמעט גילחו את זקנו תוך
התעללות בגאון זצ"ל.

בהתוועדות קודש שבת פרשת כי
תבוא ח"י אלול תש"ל יום הולדת שני
המאורות הגדולים הבעש"ט ובעל
התניא, להפתעת כל המשתתפים החל
כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש לדבר גם
על יום פטירתו של המהר"ל מפראג
שחל בח"י אלול, ולאחר שהזכיר את
העובדה ש'בעל התניא' הוא מצאצאיו
של המהר"ל, והזיקה הרעיונית שבין
ספר התניא לתורת המהר"ל, התייחס
מרן אדמו"ר מליובאוויטש למצבו
הקשה של הגר"י הוטנר וכך אמר
בדברות קודשו דברי אלוקים חיים:
"היות והיום הוא יום ההסתלקות של
המהר"ל מפראג ועל מצבתו מצויין
שיום פטירתו הוא ח"י אלול, שביום
זה הרי "עולה כל עמלו", והרי "הימים
האלה נזכרים ונעשים" - שנפעלים
שוב העניינים מלמעלה. לפיכך, גדול
זכות המהר"ל לסייע לכל אלה ש"קאכן
זיך" [לומדים בהתעמקות] בתורתו של
המהר"ל (הגר"י הוטנר זצ"ל הוא מגדולי
הוגיו של תורת המהר"ל), והמשיך
לומר "שיהיה כמו שהיה אצל
המהר"ל, שאם היו זקוקים לנס
הרי התרחש נס, כשהיו צריכים לנס

גלוי - הרי היה נס גלוי, כשהיו זקוקים נס שלמעלה מדרך הטבע - היה נס למעלה מדרך הטבע". ציבור האלפים הבין שברגעים אלו מתרחשים דברים, והרבי מליובאוויטש פועל ניסים מעל הטבע שידידו הגדול מרן הגר"י הוטנר זצ"ל ומשפחתו יינצלו מהסכנה האיומה הרובצת עליהם. כעשרה ימים לאחר אותה שיחת קודש מופלאה שוחרר הגר"י הוטנר בכ"ח אלול בניסים גלויים שלמעלה מדרך הטבע. לאחר השחרור הגר"י הוטנר הודה לרבי על התפילות וכו', ושלח לו כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש איגרת מיוחדת לגר"י הוטנר בימי הסליחות, על הנס הגדול ואיחולי שנה טובה תוך שמתבל את המכתב קודש בדברי הלכה וקבלה עמוקים כדרכם בקודש בחילופי המכתבים, והוסיף ש"גדול זכות הרבים וברבים היו עמדו". (גיליון משולחן מלכים כי תבוא תשפ"ג).

• • • • •

בכל דור ודור היו ממלכי העמים שהתנכלו לבני ישראל ורצו לגרשם מעירם, ובהגהות 'מנחם ציון' על ספר 'שם הגדולים' להחיד"א (מערכת גדולים

אות ל) מביא לספר שהמלך רודאלף רצה לגרש היהודים מארצו בעצת המלכה והכומרים ונתגלה הדבר בסוד למהר"ל מפראג (יומ"ד ח"י אלול) זי"ע, ובאותו פעם חלם לו המלך כי נוסע במרכבה על נהר דאנוי לרחוץ, והתרחק מעבדיו, ולפתע ראה איש עולה מן הנהר ולובש את מלבושיו ומתיישב במרכבתו ועבדיו הולכים אחריו, משראה כן המלך קרא אחריהם בקול גדול שאיש גנב הוא זה ואינו המלך כלל ואין שומע לו, יצא המלך מן הנהר ולא היה לו שום מלבוש לכסות את גופו כי הלה לקח לו הכל, בלית ברירה הלך כן ... וביקש מאנשים שיעזרו לו באומרו להם שהוא המלך, שמעו אנשים וחשבוהו למי שנטרף עליו דעתו וביזהו והכו בו למען לא יהתל בהם, וכך הלך פצוע ומבוזה עד שריחם עליו אדם אחד ונתן לו מלבוש קרוע שיוכל לכסות בו את גופו. כשהיה מכוסה יכל היה לכתת רגלו ולבקש מרחמי לב שיתנו לו קצת לאכול ואכן בהתחלה היו מי שריחמו עליו אבל במשך הזמן כשגדלו שערותיו וצפורניו כחיות היער לא רצו אנשים להכניס אותו הביתה, ובכל מקום שהלך סיפר להם כי מלך הוא אבל אף אחד לא

האמין לו. וכה הלך למסעותיו עד אשר הגיע לעיר פראג, ושם מצא יהודי זקן וגילה לפניו את כל מצפוני לבו וביקש ממנו שיעזור לו, אמר לו הזקן שילך אל המהר"ל והוא בודאי יעזור לו, עשה המלך כדבריו ושטח בפני המהר"ל את כל העובדא, אמר לו המהר"ל שבמצב שהוא נמצא בו לא יאמינו לו לעולם שהוא היה המלך, אולם הציע לו שהיות והלה שהתיישב על כסא המלוכה הולך עתה להתרחץ בנהר פלוני ע"כ ילך גם הוא ויעשה כמעשיו שעשה לו, שכאשר ירד להתרחץ יעלה הוא ויקח חזרה את מלבושיו וכל אשר לו, א"ל המלך איך ילך כששעריו וזקנו וצפורניו כ"כ גדולים ומאוסים, ויאמר לו המהר"ל שהוא יגלחם לו, ואכן הלך אל הנהר ועשה כאשר צוהו המהר"ל, ויקץ והנה חלום, והפעם רוחו וישא עיניו וירא כי מונח על שלחנו טס של כסף ועליו צפורניו ושעריו וכמראהו ממש וכמדתו, ויתבהל מאוד ויקרא להמהר"ל לבא אליו, ודבר עמו חדר בתוך חדר, ונתבטלה הגזרה.

(מפי ספרים וסופרים)

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל
אמן!

יעמדו על הברכה

לזכרון עולם
לע"נ האשה החשובה
מרת חי' רחל העלטא ע"ה
בת ר' עקיבא ז"ל

נלב"ע - י"ג אלול תש"ע
שתהיה למליצה ישרה עבור משפ' וכל יוצ"ח
ת.נ.צ.ב.ה
הונצח ע"י מיוצ"ח
אך טוב וחסד ירדפום כל ימי חייהם
חיים של ברכה עושר וכבוד

להארות והערות וכן להצטרפות לקבלת הגליון בדוא"ל,
שילחו את כתובתכם לכתובת המייל: shmuah tovah@gmail.com או בטלפון - 054-844-3494
ולציין עבור גליון שמועה טובה.
ניתן לתרום דרך מערכת קהילות: חייגו 073-275-7000, הקישו מס' קופה 10204 ופעלו לפי ההוראות.
או דרך הקישור [שמועה טובה](#)